

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

Ing. Mgr. Karel Hlaváček
Bc. Martin Šmejc

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
KOSOVO: OČEKÁVANÝ VNITROPOLITICKÝ VÝVOJ.....	3
SLOVINSKO A CHORVATSKO: LJUBLANSKA BANKA.....	4
SRBSKO-KOSOVO: ROZHOVORY O OTÁZKÁCH PRACICKÉ SPOLUPRÁCE.....	4
TURECKO: REAKCE NA ZPRÁVU KOMISE, VZTAH EU-TURECKO.....	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	6
IZRAEL, PÁSMO GAZY: ESKALACE A PŘÍMĚŘÍ.....	6
PALESTINA: ŽÁDOST O UZNÁNÍ VE VALNÉM SHROMÁŽDĚNÍ OSN.....	7
ZASEDÁNÍ RADY DNE 19. LISTOPADU 2012	8
EU-EGYPT: SETKÁNÍ TASK FORCE.....	10
EVROPSKÝ PARLAMENT K OTÁZKÁM SZBP	10
USA: ZNOVUZVOLENÍ BARACKA OBAMY – DŮSLEDKY PRO EU.....	13
KOMISE: BEZVÍZOVÝ REŽIM PRO MALÉ OSTROVNÍ STÁTY.....	14
EVROPSKÝ PARLAMENT K AKTUÁLNÍM OTÁZKÁM SZBP.....	14
SUMMIT ASEM.....	16

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

KOSOVO: OČEKÁVANÝ VNITROPOLITICKÝ VÝVOJ

Pozadí

Z vnitropolitického hlediska Kosovo podle Komise v uplynulém roce dosáhlo „významného pokroku“, i když mnohé výzvy zůstávají (např. situace v severním Kosovu, ekonomická situace, ale i tradiční problém s korupcí a nedostatečným právním státem).¹

Předpokládaný vývoj

O analýzu dalšího možného vnitropolitického vývoje v Kosovu se pokusilo české velvyslanectví v Prištině. V roce 2013 budou v Kosovu pravděpodobně rozhodujícími následující události:

- reforma volebního zákona
- až troje volby (parlamentní, municipální, popřípadě i prezidentské)
- Kongres Demokratické strany Kosova (v jejímž čele stojí současný premiér Hashim Thaci)

Ačkoli řádný termín parlamentních voleb je až v roce 2014, české velvyslanectví očekává, že k volbám dojde již příští rok. Ze strany mezinárodního společenství existuje ale silný tlak na to, aby volby nebyly uspořádány před dokončením reformy volebního zákona. Hashim Thaci bude postaven před nutnost obhájit svoje postavení v rámci Demokratické strany Kosova a následně uspět ve volbách. Předpokládá se, že výsledky parlamentních voleb povedou k oslabení jeho postavení, které by mohlo vyústit až v obsazení premiéřského křesla alternativním kandidátem (velvyslanectví hovoří o Ramushi Haradinajovi z Aliance za budoucnost Kosova) a pokus Hashima Thaciho o obsazení prezidentského křesla.²

Ramush Haradinaj, bývalý člen Kosovské osvobozené armády a bývalý premiér Kosova, se v současné době dostal do centra pozornosti, když byl pro nedostatek důkazů dne 29. listopadu 2012 Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) osvobozen z obvinění ze spáchání válečných zločinů a zločinů proti lidskosti.³ Průběh procesu s Haradinajem provázají podezření ze zavraždění a

¹ Ze zahraničněpolitického hlediska pak Kosovo dosáhlo poměrně výrazných úspěchů: nejvýraznějšími událostmi posledních měsíců bylo předání cestovní mapy pro vízovou liberalizaci v červnu 2012, ukončení dohledu Mezinárodní řídicí skupiny dne 10. září 2012 a pozitivní hodnotící zpráva Komise z 10. října 2012 (která postuluje možnost sjednání asociační a stabilizační dohody i přes to, že některými státy EU není uznávána kosovská samostatnost) a obnovení rozhovorů se Srbskem o záležitostech praktické spolupráce, k němuž došlo 19. října 2012.

² TIC 375/2012-PRISTI, Stručná analýza vnitropolitické situace v Kosovu a dalšího možného vývoje v kontextu plánovaných voleb, 30. 10. 2012. TIC 437/2012-PRISTI, Co lze očekávat v Kosovu v roce 2013? 22. 11. 2012.

³

dokonce odstraňování svědků.⁴ Zatímco v Kosovu byl Haradinaj bouřlivě vítán, Bělehrad považuje rozsudek ICTY za „plivanec do tváře Srbska“.⁵ Podle Balkaninsight je Haradinajův návrat do politiky, o němž hovoří rovněž velvyslanectví ČR, prakticky jistý – nejistá je pouze jeho forma. Hovoří se např. o budoucím vytvoření koalice Demokratické strany Kosova s Aliancí za budoucnost Kosova, která je v současnosti v opozici.⁶

SLOVINSKO A CHORVATSKO: LJUBLANSKA BANKA

Pozadí

V červenci 2012 se objevil bilaterální spor mezi Slovinskem a Chorvatskem, který potenciálně ohrožuje vstup Chorvatska do EU v polovině roku 2013. Jedná se o způsob vypořádání dluhů po pádu Ljublanské banky, nedořešený problém táhnoucí se od počátku 90. let, jehož vyřešením chce Slovinsko podmínit chorvatský přístup do EU. Chorvatský přístupový proces byl v letech 2008-2009 výrazně zbrzděn územním sporem mezi těmito dvěma zeměmi.⁷

Aktuálně

Zástupci obou zemí již vyhotovili společný návrh řešení (jehož obsah není veřejně znám), který chorvatská ministryně zahraničí Vesna Pusićová označila za „nikoli dokonalý, ale přijatelný“.⁸

SRBSKO-KOSOVO: ROZHOVORY O OTÁZKÁCH PRATICKE SPOLUPRÁCE

Pozadí

Dvoustranné rozhovory Bělehrad-Priština započaly v březnu 2011, avšak vzhledem k výměně srbských politických představitelů po parlamentních a prezidentských volbách v květnu 2012 byly přerušeny.⁹ EU jakožto zprostředkovatel dvoustranných rozhovorů usiluje o jejich brzké obnovení. Dne 19. října se v Bruselu setkala vysoká představitelka EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku Catherine Ashtonová se srbským premiérem Ivicom Dačićem a kosovským premiérem Hashimem Thaçim. Výsledkem byla „shoda na pokračování dialogu za účelem normalizace vztahů (mezi Srbskem a Kosovem)“.¹⁰

Aktuálně

⁴ Standard.de, Kronzeugen leben gefährlich, 29. 11. 2012, [ZDE](#).

⁵ Balkaninsight.com, Hague Ruling ‘Spat in Serbia’s Face’ Says Belgrade, 29. 11. 2012, [ZDE](#).

⁶ Balkaninsight.com, Haradinaj Return Spells Change for Kosovo’s Politics 30. 11. 2012, [ZDE](#).

⁷ Přehled SZBP září 2012, Chorvatsko a Slovinsko: Ljublanska banka, [ZDE](#).

⁸ Bloomberg.com, Croatian, Slovenian Experts Reach Compromise on NLB Dispute, 7. 11. 2012, [ZDE](#).

⁹ V parlamentních volbách zvítězila Srbská progresivní strana, prezidentem se stal její tehdejší lídr Tomislav Nikolić; tato politická reprezentace je považována za nacionálněji orientovanou než předchozí prezident Boris Tadić se svojí Demokratickou stranou. Přehled SZBP říjen 2012, Srbsko-Kosovo: obnovení rozhovorů, [ZDE](#).

¹⁰ Consilium.europa.eu, 19. 10. 2012, Statement by High Representative Catherine Ashton on the continuation of the EU-facilitated dialogue, [ZDE](#).

30. října 2012¹¹ se Catherine Ashtonová spolu s americkou ministryní zahraničních věcí Hillary Clintonovou v Bělehradě sešly se srbským prezidentem Tomislavem Nikolićem a předsedou srbské vlády Ivicou Dačićem. O den později, 31. října 2012 se Ashtonová s Clintonovou v Prištině setkaly s kosovským premiérem Hashimem Thaçim,¹² přičemž Clintonová během návštěvy Kosova prohlásila, že „kosovské hranice jsou jednou provždy dané a neměnné“.¹³ Na tiskové konferenci po společné schůzce v Bělehradě Ashtonová zdůraznila, že dialog a zároveň normalizace vztahů mezi Bělehradem a Prištinou nepředstavují ze strany EU žádost, aby Srbsko uznalo Kosovskou nezávislost.¹⁴

Další setkání na vrcholné úrovni (Ashtonová, Dačić, Thaçi) proběhlo 7. listopadu 2012 v Bruselu. Během tohoto setkání byla probírána transparentnost peněžních fondů, prostřednictvím kterých Bělehrad podporuje kosovské Srby, a způsoby ochrany srbského kulturního a náboženského dědictví na Kosovu. Jednající strany se shodly na „dalším brzkém setkání“.¹⁵

Předpokládaný vývoj

Podle slov srbského premiéra by se příští setkání s kosovským protějškem mělo uskutečnit v prosinci – nejlépe před 10. 12., na kdy je naplánováno setkání Evropské rady.¹⁶ Jedním z bodů probíraných na dalším setkání Dačiće a Thaçiho bude zřejmě např. otázka formy vzájemného zastoupení v obou hlavních městech.

TURECKO: REAKCE NA ZPRÁVU KOMISE, VZTAH EU-TURECKO

Pozadí

Poslední hodnotící zpráva Komise (10. října 2012) byla vůči Turecku již tradičně naladěna kriticky (Komise kritizovala např. vztahy ke Kypru, nedostatečnou nezávislost soudnictví a svobodu projevu).¹⁷ Turecký ministr pro evropské záležitosti Egemen Bagis reagoval na kritiku zprávy svojí kritikou EU: podle něho uplatňuje EU dvojí standardy a negativní vyznění zprávy bylo ovlivněno kyperským předsednictvím EU. Současně zdůraznil, že např. zahájení procesu liberalizace víz v rámci tzv.

¹¹ Za zmínku stojí, že Evropský účetní dvůr ve své zvláštní zprávě ze 30. října 2012 kritizoval Kosovo za velmi vysokou míru korupce a neefektivní využívání finančních prostředků z EU, které měly pomoci zlepšit úroveň policie, systému soudnictví a spravedlnosti. Europolitics N°4519, 31. 10. 12, EU aid not effective enough, says Court of Auditors.

¹² Consilium.europa.eu, 31. 10. 2012, Remarks by High Representative Catherine Ashton at the press point with Prime Minister of Kosovo Hashim Thaçi and US Secretary of State Hillary Clinton during the visit to Kosovo, [ZDE](#).

¹³ Balkaninsight.com, 31. 10. 2012, Clinton Rules Out Changes To Kosovo Border, [ZDE](#).

¹⁴ Consilium.europa.eu, 30. 10. 2012, Remarks by High Representative Catherine Ashton at the press point with PM Dačić und US Secretary of State Hillary Clinton after their meeting together with President Nikolić. [ZDE](#).

¹⁵ Consilium.europa.eu, 7. 11. 2012, Statement by High Representative Catherine Ashton after the meeting in the framework of the EU-facilitated dialogue, [ZDE](#).

¹⁶ Balkaninsight.com, 8. 11. 2012, Brussels Lauds 'Honest' Kosovo-Serbia Talks, [ZDE](#).

¹⁷ Přehled SZBP říjen 2012, Hodnocení Komise, [ZDE](#).

Pozitivní agendy je pro Turecko důležitější než pokrok při otevírání a uzavírání kapitol *acquis communautaire*.¹⁸

Aktuálně

Odlišně než optikou „vy nás nechcete, tak my vás taky nechceme“ vidí situaci analýza českého velvyslanectví v Ankaře, podle níž jsou Turecko i EU vzájemně otevřenější, než se všeobecně předpokládá – což naznačil jak dosavadní průběh kyperského předsednictví EU (které sice Turecko na úrovni Rady ignoruje, ale současně se zdržuje dalšího vyhrocování situace), tak říjnová návštěva tureckého premiéra Erdogana v Německu. Turecko je údajně ochotné k dosažení kompromisu ohledně otevření svého trhu kyperskému zboží a německá kancléřka Angela Merkelová se v poslední době staví k Turecku vstřícněji. Podle velvyslanectví se tak rýsuje možná naděje na znovuoživení přístupových rozhovorů v příštím roce (nebo v roce 2014, kdy už bude v Německu po parlamentních volbách, které jsou naplánované na 27. října 2013); za další důležitý mezník vývoje pak velvyslanectví považuje plánované návštěvy Merkelové a francouzského prezidenta François Hollande v Turecku; k oběma těmto návštěvám by mělo dojít na počátku roku 2013.¹⁹

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

IZRAEL, PÁSMO GAZY: ESKALACE A PŘÍMĚŘÍ

Popis problematiky

V pásmu Gazy došlo v půli listopadu 2012 k eskalaci násilí mezi Izraelem a palestinskými ozbrojenými skupinami. Dne 14. listopadu 2012 zahájil Izrael v reakci na zesilující raketové útoky nálety na cíle v pásmu Gazy, což izraelský předseda vlády odůvodnil tím, že „není možné snášet situaci, v níž jsou izraelští občané ohrožováni raketami odpalovanými ozbrojenci z Gazy“.²⁰ Dne 21. listopadu 2012 bylo za zprostředkování Egypta, USA a OSN dohodnuto příměří.

O analýzu situace se pokusil mimo jiné vlivný think tank International Crisis Group (ICG), podle něhož Hamás, psychologicky posílený dynamickými změnami shrnutými pojmem Arabské jaro (zejména vládou Muslimského bratrstva v Egyptě), zkouší toto posílení demonstrovat, zatímco Izrael se snaží ukázat, že Arabským jarem se nic podstatného nemění. Za dlího vítěze lze podle ICG prohlásit Hamás, kterému se podařilo přilákat do Gazy arabské představitele a dosáhnout příslibu větší

¹⁸ Egemenbagis.com, Our Reaction to Contradictions of the EU Is Merely Not Enough, 30. 10. 2012, [ZDE](#).

¹⁹ TIC 1574/2012-ANKARA, Perspektivy a rizika vztahu Turecka a EU - světlo na konci tunelu nebo protijedoucí vlak?, 8. 11. 2012.

²⁰ BBC.co.uk, Q&A: Israel-Gaza violence, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

mezinárodní přístupnosti Gazy ze strany Izraele (přístup do Gazy je Izraelem blokován). Svého cíle ale Hamás nedocílil pokud jde o postoj Egypta, který, jakkoli vnějšími prohlášeními odsuzoval Izrael, v zákulisí pracoval především na dosažení příměří ve snaze zabránit jakýmkoli eskalacím. Izraeli se naopak podařilo demonstrovat svoji sílu i to, že za ním nadále stojí USA. Pod vahou okolností byl ale velmi rychle dotlačen k příměří, protože jeho odmítání nebo dokonce pozemní operace v Gaze by byly riskantní s ohledem na vztahy s Káhirou.²¹ Existují samozřejmě i jiné interpretace kladoucí důraz např. na to, že operace byla pokusem o posílení vnitropolitické pozice Benjamin Netanjahua (operace byla spuštěna 9 týdnů před izraelskými parlamentními volbami) nebo že byla zaměřena na oslabení palestinské pozice před očekávaným požádáním o status nečlenského státu ve Valném shromáždění OSN (viz samostatnou kapitolu).²²

Jednání v institucích EU

K situaci v Gaze se dne 19. listopadu 2012 vyjádřila Rada. Ta odsoudila palestinské raketové útoky a postavila se za Izrael s tím, že má právo na obranu před takovými útoky; taková obrana ale musí být přiměřená a musí respektovat mezinárodní humanitární právo. Rada zároveň vyzvala k co nejrychlejšímu uzavření příměří a ujistila, že chce nadále podporovat dosažení dlouhodobého míru ve formě dvoustranného řešení.²³ Uzavření příměří EU přivítala Rada prohlášením Catherine Ashtonové s tím, že EU oceňuje přínos Egypta v této věci.²⁴ K situaci se vyslovil rovněž Evropský parlament, který především vyzval k ukončení všech násilných akcí.²⁵

Předpokládaný vývoj

Další vývoj bude záviset na mnoha faktorech, zejména na tom, zda příměří bude dodržováno, zda se podaří otevřít hraniční přechod do Gazy v Rafahu (což přislíbil Egypt), omezit pašování zbraní do Gazy (o což se chtějí zasadit USA) atd. Podle ICG ale současná situace jednoznačně oslabuje Palestinskou samosprávu, která v situaci, kdy pozornost je upřena na Hamás, vypadá slabě a bezbranně.²⁶

PALESTINA: ŽÁDOST O UZNÁNÍ VE VALNÉM SHROMÁŽDĚNÍ OSN

Popis problematiky

Po neúspěšné snaze o uznání plného členství Palestiny ve Valném shromáždění (VS) OSN ze září 2011 se Palestinská samospráva v čele s Mahmúdem Abbásem rozhodla podat žádost o uznání statusu nečlenského pozorovatelského státu (dosud měla

²¹ International Crisis Group, Israel and Hamas: Fire and Ceasefire in a New Middle East, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

²² BBC.co.uk, Q&A: Israel-Gaza violence, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

²³ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

²⁴ Prohlášení Catherine Ashtonové k dispozici [ZDE](#).

²⁵ Europarl.europa.eu, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2012 o situaci v Gaze, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

²⁶ International Crisis Group, Israel and Hamas: Fire and Ceasefire in a New Middle East, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

Palestina status pozorovatelské entity, tj. nikoli státu). Žádost byla členskými státy VS OSN schválena dne 29. listopadu 2011.²⁷

Jednání v institucích EU

Hlasování o palestinské žádosti podle očekávání (a stejně jako loňský rok) členské státy EU rozdělilo. Dne 19. listopadu se Rada ve svých závěrech k situaci kvůli neshodě nevyjádřila; ve VS OSN členské státy EU hlasovaly následovně:

- proti: 1 (ČR – Ministerstvo zahraničí se domnívá, že řešení může být dosaženo jen jednáním obou stran a domáhat se symbolického uznání mimo toto jednání „zpochybňuje samotný základ“ mírového procesu);²⁸
- zdrželo se: 12 (Bulharsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království)
- pro: 14 (Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, Švédsko).²⁹

Státy EU se dokázaly shodnout pouze na textu prohlášení Catherine Ashtonové jménem Evropské unie, v níž je zopakován tradiční důraz na dvoustranné řešení dosažené jednáním všech zainteresovaných stran,³⁰ avšak nezaujímá k hlasování ve VS OSN žádné stanovisko. ČR se svým „ne“ zařadila po bok dalších osmi států (Izrael, Kanada, Marshallovy ostrovy, Mikronésie, Nauru, Palau, Panama, USA), které ve VS OSN taktéž hlasovaly proti. Celkově byla palestinská žádost přijata poměrně jednoznačně: ze 193 hlasů bylo 138 pro.³¹

Předpokládaný vývoj

Ministerstvo zahraničí ČR se domnívá, že po prvotním nadšení Palestinců přijde vystřízlivění plynoucí ze zjištění, že reálně se nic nezměnilo, nebo změnilo pouze k horšímu (Izrael i USA hrozily v případě podání žádosti k VS OSN snížením financování Palestinské samosprávy).³²

ZASEDÁNÍ RADY DNE 19. LISTOPADU 2012

Jižní sousedství - Sýrie

Na svém zasedání 19. listopadu přivítala Rada EU vznik „Národní koalice syrských revolučních a opozičních sil“, nicméně Rada se nesjednotila, zda toto uskupení uznat

²⁷ Pro hlubší analýzu viz např. think tank Council on Foreign Relations, Palestinian Statehood at the UN, 30. 11. 2012, [ZDE](#).

²⁸ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 19. listopadu 2012, Ministerstvo zahraničních věcí ČR, str. 22.

²⁹ Pro se kromě států vyjádřil např. Evropský parlament (který ovšem nedisponuje hlasovacím právem ve VS OSN), který vidí tento krok jako prostor pro větší zviditelnění a možné zefektivnění palestinských požadavků. Europarl.europa.eu, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2012 o situaci v Gaze, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

³⁰ Prohlášení Catherine Ashtonové k dispozici [ZDE](#).

³¹ [EuroPolitics 4540](#), UN's Palestine vote divides member states, 3. 12. 2012.

³² Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 19. listopadu 2012, Ministerstvo zahraničních věcí ČR, str. 22.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

jako jediného reprezentanta³³ syrského lidu.³⁴ Podle mandátu pro zasedání Rady vznikala tato koalice za vydatné zákulisní podpory USA a pro mezinárodní společenství má představovat alternativu k vládě prezidenta Asada.³⁵ I přestože se Francie v poslední době pokoušela otevřít diskuzi o částečném uvolnění zbrojního embarga na Sýrii, které by mělo usnadnit obranu osvobozených území, ministři zahraničí členských zemí EU se k tomuto bodu v průběhu jednání nevyjadřovali. Zbrojní embargo, jehož platnost má vypršet 1. prosince, tak s největší pravděpodobností bude prodlouženo o dalších 12 měsíců.³⁶

Mali – vyslání podpůrné vojenské mise EU

S ohledem na fakt, že severní část republiky Mali je od ledna 2012 stále pod kontrolou islámských radikálů,³⁷ podpořila Rada předběžně plán na vyslání vojenské mise, která by měla pomáhat s výcvikem malijských ozbrojených sil pod legální civilní kontrolou. Pokud bude plán schválen na prosincovém zasedání Rady EU, bude mise aktivní od poloviny ledna 2013.³⁸ Na řešení situace v Mali se kromě EU budou podílet zejména jeho sousední státy, Africká unie a Hospodářské společenství západoafrických států (ECOWAS).³⁹

Demokratická republika Kongo – obnovení ozbrojených akcí na východě země

EU odsoudila obnovení ozbrojených akcí skupiny M23⁴⁰ a jejich snah o vytvoření paralelní administrativy v provincii Severní Kivu⁴¹ na východě Demokratické republiky Kongo.⁴² Ministři zahraničí EU přivítali jmenování zvláštního vyslance Africké unie a vyzvali generálního tajemníka OSN ke jmenování regionálního vyslance, který by zprostředkoval dialog na lokální úrovni a přispěl tak k nalezení dlouhodobě udržitelného řešení.⁴³ Dle Ministerstva zahraničí ČR je nezbytné zesílit mezinárodní tlak na okolní státy, aby zastavily svojí podporu východokonžským rebelům. V DRK také působí mise OSN (MONUSCO), která je však dlouhodobě kritizována za pasivitu při ochraně civilistů.⁴⁴

³³ Tuto koalici jako jediného reprezentanta syrského lidu jako první uznala Francie, a to ústy prezidenta Hollanda dne 14. 11. 2012.

³⁴ Consilium.europa.eu, 19. 11. 2012, PRESS RELEASE 3199th Council meeting, [ZDE](#).

³⁵ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 19. listopadu 2012, Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Str. 12.

³⁶ Europolitics N°4532, 21. 11. 2012, EU recognises legitimacy of Syrian rebel bloc.

³⁷ Pro základní informace o situaci v Mali viz Přehled SZBP březen 2012, Mali: státní převrat, [ZDE](#).

³⁸ Europolitics N°4532, 21. 11. 2012, Mali military support mission to start in early 2013.

³⁹ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 19. listopadu 2012, Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Str. 38.

⁴⁰ Skupina se nedávno přejmenovala na Revoluční armádu Konga.

⁴¹ Provincie Severní Kivu patří k nejbohatším v Kongu, co se nerostných surovin týče. Etnicky je však značně heterogenní.

⁴² Pro informace o Demokratické republice Kongo v souvislosti s EU viz Přehled SZBP listopad 2011, Konžská demokratická republika: podpora ze strany EU, [ZDE](#).

⁴³ Consilium.europa.eu, 19. 11. 2012, PRESS RELEASE 3199th Council meeting, [ZDE](#).

⁴⁴ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 19. listopadu 2012, Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Str. 10.

EU-EGYPT: SETKÁNÍ *TASK FORCE*

Pozadí

Poté, co na začátku roku 2011 odstoupil dlouholetý egyptský prezident Husní Mubarak, došlo v zemi ke změně politického režimu. V lednu roku 2012 se konaly volby parlamentní a v červnu 2012 prezidentské.⁴⁵ V obou případech byli úspěšní islamisté. Původní parlament byl mezitím rozpuštěn a v současné době zasedá Ústavodárné shromáždění. Změna režimu a období nestability se však negativně projeví na ekonomické situaci Egypta.

Aktuálně

Na setkání *Task Force*⁴⁶ v Káhiře ve dnech 13. a 14. listopadu byla na období 2012 - 2013 odsouhlasena finanční pomoc ze strany EU v celkové výši 5 miliard euro pro Egypt, jehož ekonomika po lidovém povstání na jaře roku 2011 prudce poklesla.⁴⁷ Na setkání, které vysoká představitelka EU nazvala „setkáním ekonomiky a politiky“, byli vedle představitelů Evropského parlamentu, Evropské banky pro obnovu a rozvoj a Evropské investiční banky i zástupci soukromých podnikatelských subjektů z Evropy, jejichž společný obrat je srovnatelný s HDP Nizozemí.⁴⁸ Jejich účast má pomoci nastartovat egyptskou ekonomiku a znovu získat důvěru zahraničních investorů. Během setkání *Task force* byla kromě politických a ekonomických témat probírána také lidská práva, informační technologie, role občanské společnosti a další sociokulturní aspekty egyptského přechodu k demokracii.⁴⁹

Rada EU, jakožto přímý důsledek jednání *Task force*, podnikla 26. listopadu kroky k odblokování egyptských a tuniských fondů a aktiv, které byly Evropskou unií zmrazeny začátkem roku 2011 v důsledku politické nestability obou zemí.⁵⁰

EVROPSKÝ PARLAMENT K OTÁZKÁM SZBP

Evropská politika rozšíření

EP v obecné rovině již tradičně podporuje rozšiřování EU a zdůrazňuje roli občanské společnosti. Usnesení EP nicméně přináší rovněž kritiku současného stavu politiky rozšíření, a to např. v těchto bodech:

- politika rozšíření zanedbává sociální dimenzi;

⁴⁵ Pro informace o situaci v Egyptě po prezidentských volbách viz Přehled SZBP červen 2012, Prezidentské volby v Egyptě, [ZDE](#).

⁴⁶ Tzv. *Task force* představuje formu diplomacie EU vůči zemím, které se nachází ve fázi přechodu k demokracii. Cílem je zvýšit angažovanost EU v těchto zemích na základě spolupráce se širokou veřejností a soukromým sektorem. Setkání v Káhiře předcházela zářijová cesta egyptského prezidenta Mursího do Bruselu.

⁴⁷ Europolitics N° 4529, 16. 11. 2012, Major EU aid programme for Egypt.

⁴⁸ Consilium.europa.eu, 13. 11. 2012, Remarks by High Representative Catherine Ashton at the gala diner of the EU-Egypt Task Force meeting, [ZDE](#).

⁴⁹ Consilium.europa.eu, 14. 11. 2012, EU-EGYPT TASK FORCE Fact Sheet, [ZDE](#).

⁵⁰ Consilium.europa.eu, 26. 11. 2012, Egypt and Tunisia: Council facilitates asset recovery, [ZDE](#).

- měly by existovat lepší strategie pro ekonomickou konvergenci – EP doporučuje vytvoření cílů konvergujících k cílům v rámci strategie Evropa 2020;
- zlepšit by se měla úroveň monitoringu plnění kritérií *acquis communautaire*, nově by měly být vypracovávány analýzy schopnosti EU nového člena integrovat;
- EP vítá iniciativy jako je pozitivní agenda v souvislosti s Tureckem, dialog na vysoké úrovni ohledně přistoupení Bývalé jugoslávské republiky Makedonie a strukturovaný dialog s Kosovem o právním státu, ale obává se toho, aby tyto iniciativy nenahradily formální proces vyjednávání.⁵¹

Provádění SZBP

Podle EP by EU měla navzdory ekonomické krizi posílit svoji zahraniční a bezpečnostní politiku, jinak jí hrozí výrazné oslabení mezinárodního postavení.⁵² EP upozorňuje např. na následující body:

- revidovaná verze evropské bezpečnostní strategie z roku 2008 již nadále není dostačující pro porozumění současnému světu. Měla by proto být vypracována bílá kniha (*white paper*), která by zahraničněpolitické priority EU nově definovala. Bílá kniha by měla zahrnovat nové bezpečnostní koncepty jako je např. *responsibility to protect* (R2P).⁵³ Členské země byly vyzvány, aby aktivně spolupracovaly s vysokou představitelkou EU při zahrnování ustanovení vycházejících z Lisabonské smlouvy do svých vnitrostátních obranných strategií;
- dosud nebyly plně zužitkovány změny přinesené Lisabonskou smlouvou (např. možnost pověřit prováděním operace skupinu států, strukturovaná spolupráce, zřízení fondu pro přípravu misí, které nejsou hrazeny v rámci rozpočtu Unie, posílení role Evropské obranné agentury v rozvíjení vojenských schopností jednotlivých států);
- přetrvává nedostatek v oblasti kapacit; země EU např. nadále nedisponují průzkumnými bezpilotními letouny, potřebnými pro vedení nezávislých akcí (což se ukázalo např. v Libyi);
- EU nevyužívá dostatečně potenciál SBOP – např. situace v Libyi vyžaduje podle EP operaci SZBP; mělo by proto dojít k zintenzivnění plánovacích činností v této oblasti. EU celkově nedisponuje dostatečnými kapacitami v oblasti SBOP, takže důvěryhodnost této politiky je v sázce.
- struktury krizového managementu v rámci Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) nemají stále dostatečné personální obsazení;

EP se vyslovil i k jednotlivým aktuálním bodům SZBP, mimo jiné:

⁵¹ Europarl.europa.eu, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2012 o rozšiřování EU: politiky, kritéria a strategické zájmy, 22. 11. 2012, [ZDE](#), shrnutí obsahu usnesení k dispozici [ZDE](#).

⁵² Europarl.europa.eu, EU must beef up security and defence, or face decline, say MEPs, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

⁵³ R2P je princip mezinárodního práva, který stanovuje povinnost státu chránit své vlastní obyvatelstvo; v případě, že stát této povinnosti nedokáže dostát (nebo ji sám porušuje), přechází toto právo na mezinárodní společenství. V praxi to znamená možnost mezinárodního vojenského zásahu proti režimu, o němž se mezinárodní společenství domnívá, že princip R2P porušuje. R2P je založen na rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1674/2006.

- ocenil činnost misí EU v zemích Západního Balkánu, nicméně konstatoval, že činnost mise EULEX byla prodloužena do června 2014 a přítomnost jednotek KFOR je i nadále nezbytná pro zajištění bezpečnosti v Kosovu;
- vyjádřil své obavy nad rozvojem zóny nestability v africké oblasti Sahelu.⁵⁴

Doložka o obraně a solidaritě

- EP poukázal na vzájemnou provázanost a doplňkovost EU a NATO a vybídl k mnohem užší a pravidelnější politické spolupráci vysoké představitelky EU a generálního tajemníka NATO za účelem vyhnouti se nákladnému překrývání činností.
- Členské státy EU byly vyzvány k vytvoření stálého operačního velitelství EU, jakožto kapacity potřebné k zajištění přiměřené úrovně připravenosti a rychlosti reakce při obraně členského státu. V souvislosti s doložkou solidarity EP zdůraznil primární odpovědnost členských států⁵⁵ za civilní obranu a bezpečnost na jejich území. Celkově EP vyzval členské státy k větší spolupráci a koordinaci činností vedoucích ke zlepšení postupů pro případ vzniku krize.⁵⁶

Lidská práva – Libye, Barma

- EP vyjádřil znepokojení nad skutečností, že v Libyi jsou v extrémních podmínkách zadržováni zahraniční občané, zejména původem ze subsaharské a východní Afriky, včetně žen a dětí, přičemž mnozí z nich mohou být vystaveni různým formám násilí. Nové demokraticky zvolené libyjské orgány by měly přijmout odpovídající legislativní opatření, která by takovýto stav ukončila.⁵⁷ Zmíněna byla zvláště Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků přijatá roku 1951 a její protokol z roku 1967.⁵⁸
- V souvislosti s Barmou vyjádřil EP značné znepokojení nad obnovením etnického násilí ve státě Rachin. Tento nárůst násilí mezi místními komunitami je důsledkem dlouhotrvajících diskriminačních politik proti Rohingyům. EP naléhavě žádá, aby barmské úřady přijaly odpovídající opatření vztahující se k otázkám občanských práv pro rohingyjskou menšinu.⁵⁹

⁵⁴ Europarl.europa.eu, Usnesení Evropského parlamentu ze 22. listopadu 2012 o provádění společné bezpečnostní a obranné politiky, 22. 11. 2012, [ZDE](#). Shrnutí k dispozici [ZDE](#).

⁵⁵ Členské státy by měly investovat do vlastní bezpečnosti a na solidaritu se (dle EP) nespolehat v první řadě.

⁵⁶ Europarl.europa.eu, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2012 o doložkách EU o vzájemné obraně a solidaritě: politický a operační rozměr, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

⁵⁷ Europarl.europa.eu, Human rights: migrants' security in Libya, executions in Iran, violence in Burma, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

⁵⁸ Europarl.europa.eu, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2012 situace migrantů v Libyi, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

⁵⁹ Europarl.europa.eu, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2012 o situaci v Barmě/Myanmaru, zejména o pokračujícím násilí ve státě Rachin, 22. 11. 2012, [ZDE](#).

USA: ZNOVUZVOLENÍ BARACKA OBAMY – DŮSLEDKY PRO EU

Popis problematiky

V prezidentských volbách v USA ze dne 6. listopadu 2012 zvítězil dosavadní prezident Barack Obama; volby přitom vzbudily debatu o budoucnosti vztahů EU-USA.

Vztahy EU-USA

Znovuzvolení Baracka Obamy podle komentáře českého velvyslanectví znamená především pokračování *statu quo* ve vnitřním rozdělení moci ve Washingtonu⁶⁰ – z čehož vyplývá i kontinuita zahraničněpolitického směřování. Co ale toto směřování znamená pro EU?⁶¹

Bez ohledu na to, že USA je největším obchodním partnerem EU, s nímž se současně z velké míry ideově a zahraničněpoliticky shodne, takže „diplomatické zdroje EU chválí úroveň vzájemných vztahů“,⁶² byla v průběhu čtyř uplynulých let kladena otázka, zda je EU nadále výlučným partnerem USA, nebo zda USA za Obamy již vidí svět multipolárně – a EU tedy pouze jako jednoho více možných partnerů.⁶³ Příkladem takového přístupu byla klíčová globální jednání o klimatických změnách v prosinci 2009 v Kodani, kde USA, jejichž pohled na tuto otázku je skeptičtější než pohled EU,⁶⁴ dojednaly výstupy s rychle se rozvíjejícími ekonomikami, přičemž na EU nebyl brán ohled, zrušení summitu USA-EU v první polovině roku 2010⁶⁵ nebo nevýrazná role Evropy v nedávné předvolební kampani v USA. Přetrvával také neúspěšný tlak EU na další liberalizaci vzájemného obchodu (představitelé EU i při gratulaci k Obamovu znovuzvolení k tomuto kroku vyzvali,⁶⁶ eurokomisař pro obchod Karl De Gucht se domnívá, že snahy EU dnes mají šanci uspět a k počátku jednání o liberalizaci by mohlo dojít již na začátku příštího roku) nebo na uvolnění vízového režimu pro Polsko, Bulharsko, Rumunsko a Kypr (výhledově by měla být vízová povinnost zrušena pro Polsko).⁶⁷ Nedořešena zůstává otázka uzavření věznice v Guantánamu (na její řešení naléhal zejména Evropský parlament).⁶⁸ Podle analýzy Euobserver sice Evropané vesměs podporují Baracka Obamu (a nikoli jeho

⁶⁰ TIC 941/2012-Wash, Výsledek voleb v USA – mocenský status quo se nemění, 8. 11. 2012.

⁶¹ Rozsáhlá diskuse vztahu USA a EU je k dispozici na webových stránkách vnitřního think tanku EU EUISS, k nahlédnutí [ZDE](#).

⁶² Euobserver.com, What's at stake for Europe as America votes? 5. 11. 2012, [ZDE](#).

⁶³ Tuto otázku klade např. think EUISS, The Obama Moment, [ZDE](#). Podle EUISS je Obamova koncepce multipolarity odlišná od koncepce EU: Obamova koncepce posouvá centrum zájmu USA mimo transatlantický vztah. Otázku pokládá Europolitics 3986, 19. 11. 2010. Transatlantic Drift. Obdobný názor prezentuje také konzervativní americký think tank Heritage Foundation, podle něhož je Obamova administrativa „tou první, která nevnímá Evropu jako nejdůležitější část světa“.

⁶⁴ Rozdíl ve vnímání boje proti změnám klimatu zřejmě zůstanou zřetelné i nadále, viz EUISS, US actions on climate change in the next administration, 24. 10. 2012, [ZDE](#).

⁶⁵ Přehled SZBP listopad 2010, Summit EU-USA, [ZDE](#).

⁶⁶ Europolitics 4523, EU leaders congratulate Obama, urge transatlantic single market, 8. 11. 2012.

⁶⁷ Na druhou stranu USA např. neúspěšně tlačí na země EU, aby dodržovali své závazky v rámci NATO a vydávali na obranu 2 % HDP. Europolitics.info. Pledge to grant Poland visa waiver status by end 2012, 14. 6. 2012, přístupná webu pouze přes internetový vyhledávač Google.

⁶⁸ <http://www.presstv.ir/detail/2012/11/09/271187/obama-reminded-of-gitmo-pledge/>

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

protikandidáta Romneyho), „nedá se ale říci, že by z jeho politiky nějak benefitovali“.⁶⁹

Odlíšně vidí uplynulé čtyři roky např. vnitřní think-tank EU Institute for Security Studies (EUISS). Ten si všímá celkového zahraničněpolitického směřování Obamovy administrativy, která „začala jednat tak, jak si svého transatlantického partnera Evropu již dlouho představovala“ – v tomto smyslu EUISS zmiňuje např. odklon od jednostranného jednání a snahu nacházet širší konsensus (např. v případě útoku na Kaddáfího Libyi) a celkovou změnu zahraničních priorit směrem od důrazu na jejich vojensko-obranný charakter, což USA k „postmoderní“ či „kantovské“ Evropě čím dál více přibližuje.⁷⁰

KOMISE: BEZVÍZOVÝ REŽIM PRO MALÉ OSTROVNÍ STÁTY

Popis problematiky

V souvislosti s ekonomickou krizí se v EU uvažuje o možnostech, jak podpořit hospodářský růst. Za jednu z možností je považována podpora cestovního ruchu pomocí usnadňování cestování. Obavy z negativních vlivů na bezpečnost uvnitř EU Komise odmítá s tím, že se chystá nový způsob kontroly přeshraničního pohybu osob (tzv. Smart Borders), který by sám o sobě měl cestování jak zjednodušit, tak zajistit vyšší vnitřní bezpečnost EU.⁷¹

Jednání v institucích EU

Komise nově navrhuje zrušit vízovou povinnost pro 16 malých ostrovních států z Pacifiku a Karibiku.⁷² Podle eurokomisařky pro vnitřní věci Cecilie Malströmové se tak „zintenzivní mezilidské kontakty a rozšíří podnikatelské příležitosti“.⁷³ Zrušení víz by mělo být reciproční, tj. vízová povinnost by měla odpadnout i pro občany zemí schengenského prostoru cestující do těchto států. Návrh na zrušení víz bude muset být schválen jak Evropským parlamentem, tak členskými státy EU.⁷⁴

⁶⁹ Euobserver.com, What's at stake for Europe as America votes? 5. 11. 2012, [ZDE](#).

⁷⁰ EUISS, At stake in November: a certain kind of leadership in the transatlantic relationship, 24. 10. 2012, [ZDE](#).

⁷¹ Tisková zpráva Komise, EU 'Smart Borders': Commission wants easier access and enhanced security, 25. 10. 2011, [ZDE](#).

⁷² Pět států v Karibském moři (Dominika, Grenada, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny a Trinidad a Tobago), deset ostrovních států v Tichomoří (Kiribati, Marshallovy ostrovy, Mikronésie, Nauru, Palau, Samoa, Šalamounovy ostrovy, Tonga, Tuvalu a Vanuatu) a Východní Timor.

⁷³ Tisková zpráva Komise, Komise navrhuje bezvízový styk pro občany šestnácti ostrovních zemí, 7. 11. 2012, [ZDE](#).

⁷⁴ Euobserver.com, EU to scrap visas for sunny island states, 8. 11. 2012, [ZDE](#).

EVROPSKÝ PARLAMENT K AKTUÁLNÍM OTÁZKÁM SZBP

Pozadí

Evropský parlament (EP), jehož role v oblasti SZBP je zejména poradně-kontrolní, se pravidelně formou plenárního usnesení vyjadřuje k mnoha otázkám SZBP. Zatím naposledy tak EP učinil na zasedání dne 26. října 2012.

Povolební situace v Gruzii

EP ve svém usnesení uvítal parlamentní volby, které v Gruzii proběhly 1. října 2012 a v této zemi představovaly první případ demokratického předání moci na základě svobodných a regulérních voleb.⁷⁵ Usnesení EP obsahuje, mimo jiné, výzvu ke konstruktivní spolupráci všech gruzínských politických stran stejně jako moci zákonodárné s mocí výkonnou během současného období ústavní kohabitace.⁷⁶ EP rovněž vyzval Ruskou federaci ke stažení svých vojsk ze separatistických území Jižní Osetie a Abcházie a zároveň zdůraznil, že EU podporuje územní svrchovanost a celistvost Gruzie. V této souvislosti EP vyzval Vysokou představitelku EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku, aby vyvinula další úsilí s cílem vybízet Rusko k plnění šestibodového Sarkozyho plánu na stabilizaci a řešení konfliktu v Gruzii.⁷⁷

Povolební situace v Bělorusku

V souvislosti s parlamentními volbami, které v Bělorusku proběhly 23. září 2012 a byly bojkotovány hlavními opozičními stranami na protest proti jejich neregulérnosti a věznění pro současný režim politicky nepohodlných osob,⁷⁸ vyjádřil EP hlubokou lítost nad skutečností, že tyto volby opět neodpovídaly základním standardům stanoveným OBSE.⁷⁹ EP také vyzval běloruské orgány k uspořádání nových parlamentních voleb, jež by byly v souladu s mezinárodními standardy, a k propuštění všech politických vězňů. Ve svém usnesení EP rovněž *de facto* vyzval běloruskou opozici ke sjednocení a v budoucnu ke společnému postupu.⁸⁰

EU, Rusko a jeho členství ve WTO

EP přivítal srpnový vstup Ruské federace do Světové obchodní organizace (WTO),⁸¹ avšak se znepokojením konstatuje existenci opatření, jež mohou mít za následek omezení vzájemného obchodu EU-Rusko, zvýhodnění domácích ruských výrobců při zadávání veřejných zakázek či poškození unijních vývozců. Podle Evropského parlamentu má EU podpořit členství Ruska v OECD, jelikož členství v této

⁷⁵ Přehled SZBP říjen 2012, Parlamentní volby v Gruzii.

⁷⁶ Tj. situace, která může nastat v poloprezidentských politických systémech a v níž dochází ke spoluvládnutí prezidenta a předsedy vlády z různých, navzájem konkurenčních, politických uskupení.

⁷⁷ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. října 2012 o volbách v Gruzii, [ZDE](#).

⁷⁸ Přehled SZBP září 2012, Parlamentní volby v Bělorusku.

⁷⁹ Žádné z parlamentních a prezidentských voleb, které se v Bělorusku konaly od roku 1995, neuznala OBSE jako svobodné a regulérní.

⁸⁰ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. října 2012 o situaci v Bělorusku po parlamentních volbách, které se konaly 23. září 2012, [ZDE](#).

⁸¹ Přehled SZBP srpen 2012, Rusko: vstup do WTO, potírání opozice.

organizaci by přispělo k dodržování řady „obchodních pokynů a zásad týkajících se mj. otevřeného trhu či boje proti korupci“.⁸² Dodržování těchto kritérií by Rusko mělo posunout k lepšímu plnění podmínek, které mu ukládá členství ve WTO.

SUMMIT ASEM

Popis problematiky

Ve dnech 5.-6. listopadu 2012 se v laoském hlavním městě Vientiane konal v pořadí již 9. summit ASEM (také nazývaný summit Asie-Evropa). Předchozí, v pořadí 8. summit, se konal v říjnu 2010 v Bruselu. Summit ASEM je považován spíše za diskusní fórum než za platformu, na níž by byla přijímána důležitá rozhodnutí,⁸³ kvůli čemuž někdy čelí kritice.

Průběh summitu

Kritický pohled tentokrát přinesl list Europolitics, podle něhož představitelé EU jednak nedokáží uklidnit své asijské partnery ohledně přetrvávajících hospodářských problémů, jednak věnují málo pozornosti rozvoji vzájemných vztahů. Ačkoli byla např. založena Asijsko-evropská nadace (ASEF) se sídlem v Singapuru, která navrhuje konkrétní možnosti posílení vztahů (univerzitní výměny apod.) a která je z EU financována, její práci ale podle Europolitics není věnována dostatečná pozornost. EU se rovněž bezúspěšně snaží o získání křesla na summitu východní Asie, kde od roku 2011 zasedá USA nebo Rusko.⁸⁴ Odlišně summit vidí např. stálý předseda Evropské rady Herman Van Rompuy, podle něhož byl summit „důkazem společné snahy učinit ASEM jedinečnou hybnou silou ve vztazích Evropa-Asie“.⁸⁵

Na letošním summitu došlo k rozšíření řad dosavadních 48 partnerských států⁸⁶ o Norsko, Švýcarsko a Bangladéš. Hlavními body jednání byla, kromě přijetí nových států, ekonomická a finanční témata, regionální problematika a spolupráce v oblasti společenských a kulturních záležitostí (lidská práva, vzdělávání, migrace apod.).⁸⁷ Příští summit se bude konat v některé z evropských zemí v roce 2014.⁸⁸

⁸² Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. října 2012 o obchodních vztazích mezi EU a Ruskem po přistoupení Ruska k WTO, [ZDE](#).

⁸³ Viz Přehled SZBP říjen 2010, summit EU-ASEM, [ZDE](#).

⁸⁴ Europolitics 4520, Asia-Europe: the poisoned dialogue, 5. 11. 2012.

⁸⁵ Tisková zpráva Hermana Van Rompuye, 6. 11. 2012, [ZDE](#).

⁸⁶ Zeměmi účastnicími se ASEM partnerství je 27 členských států EU, 10 zemí skupiny ASEAN a další významné ekonomiky světa jako např. Čína, Indie, Rusko, či Austrálie. Celkově ASEM pokrývá asi polovinu světového HDP a přibližně 60 % světové populace. Iniciativa ASEM nemá nahrazovat bilaterální vztahy EU s asijskými zeměmi, ale naopak je doplňovat a poskytovat více prostoru pro vzájemný dialog. Europolitics N°4520, 5. 11. 2012, Europe and Asia in show of unity at Vientiane summit.

⁸⁷ Eeas.europa.eu, 9th Asia-Europe Meeting (ASEM) Summit, Laos 5-6 November 2012, [ZDE](#).

⁸⁸ ASEM Work Program for 2012 – 2014 k dispozici [ZDE](#).